

Hoe zit het met...

Sedert 1 januari 2002 is de mogelijkheid om tussentijds hoger beroep of cassatieberoep in te stellen praktisch gezien verdwenen. Maar ook al is het stelsel nu omgekeerd – geen tussentijds appèl tenzij de rechter het uitdrukkelijk heeft opengesteld – met deelvonnissen blijft het oppassen geblazen.

Art. 337 lid 2 Rv-oud bepaalde dat van incidentele en interlocutoire vonnissen hoger beroep kon worden ingesteld, voordat het eindvonnis is geslagen, *tenzij* de rechter dat in zijn vonnis met zoveel woorden had uitgesloten. Laatstgenoemde bevoegdheid was aan de rechter toegekend in de *lex-Hartogh* uit 1896.

Het was altijd oppassen geblazen met zogenoemde *deelvonnissen*, waarbij de rechter omtrent enig deel van het gevorderde door een uitdrukkelijk dictum een einde heeft gemaakt, maar niet aan het gehele geschil. Voorbeeld van een dergelijk vonnis, deels eindvonnis en deels tussenvonnis: een verklaring voor recht dat onrechtmatig is gehandeld, onder het gelijktijdig gelasten van een comparitie, zodat gepoogd kan worden over de omvang van de schade overeenstemming te verkrijgen. Of: ontbinding van een overeenkomst, vergezeld van een bewijsopdracht. Als niet aanstands – in het algemeen binnen drie maanden – tegen de verklaring voor recht of de ontbinding hoger beroep werd ingesteld, dan ging het vonnis in zoverre in kracht van gewijsde. Wel te onderscheiden van deelen eindvonnissen zijn *eindbeslissingen*, te weten uitdrukkelijk en zonder voorbehoud gegeven beslissingen van de rechter in een tussenvonnis, waarvan hij in het verdere verloop van het geding niet terug mag komen, welke echter niet in het dictum zijn vervat. Tegen dergelijke beslissingen kon ook bij gelegenheid van het eindvonnis hoger beroep worden ingesteld.

tussentijds beroep?

Willem Heemskerk
redactielid

Als de rechter een deelvonnis wees, maar daarbij tussentijds hoger beroep met toepassing van art. 337 lid 2 Rv-oud (abusievelijk) uitsloot, dan diende de appellerende partij – die tegen het uitgewezen gedeelte wilde opkomen – zich daarvan niets aan te trekken, maar niettemin tussentijds hoger beroep in te stellen, zelfs op straffe van niet-ontvankelijkheid als hij zich iets aan de uitsluiting gelegen zou liggen en tot het eindvonnis zou wachten.¹ Voor cassatie was het allemaal met art. 401a lid 2 Rv-oud – waarmee de inhoud van art. 337 lid 2 Rv-oud overeenstemde – niet anders.

Mager gemotiveerd

Vanaf 1 januari 2002 geldt echter in diezelfde art. 337 lid 2 en 401a lid 2 Rv een omgekeerd stelsel: van andere tussenvonnissen/arresten dan de in de leden 1 geregelde provisionele is hoger respectievelijk cassatieberoep slechts tegelijk met het eindvonnis/arrest mogelijk, *tenzij* de rechter de mogelijkheid van tussentijds beroep met zoveel woorden heeft opengesteld. Nu aangenomen mag worden dat de rechter twijfel aan de eigen tussenuitspraak niet aldus openlijk tot uitdrukking zou willen brengen, mag eveneens worden aangenomen dat de mogelijkheid van tussentijds beroep in beginsel tot het verleden zal behoren.

Deze rigoureuze ommezwaai met de voorheen bestaande praktijk – toegegeven: ook daarin was tussentijds beroep niet mogelijk als de rechter dat uitsloot, maar van die mogelijkheid maakte hij (gelukkig)

lang niet altijd gebruik – werd aanvankelijk in de parlementaire geschiedenis nogal mager gemotiveerd. In de memorie van toelichting is er precies één zin aan gewijd, die luidt: 'De uitsluiting van rechtsmiddelen tegen tussenuitspraken vindt plaats met het oog op een zo vlot mogelijke behandeling van zaken, en sluit aan bij een aanbeveling van de commissie-Wind.'² Overigens was ook die aanbeveling van de commissie-Wind weinig indrukwekkend gemotiveerd: 'Voor tussenvonnissen is het wenselijk dat appel in beginsel niet mogelijk is. Tussentijdse appellen verstoren de voortvarende afwikkeling van de procedure. Hier is gezocht naar de parallel met artikel 429n lid 3 Rv.'³

Pas bij gelegenheid van de behandeling in de Eerste Kamer – let op: het wetsvoorstel was toen in de Tweede Kamer in zoverre al zonder morren aangenomen – heeft de minister bij memorie van antwoord nog het één en ander aan onderbouwing gegeven.⁴

Geen risico

Betekent het nieuwe – omgekeerde – stelsel nu dat bij deelvonnissen niet langer hoeft te worden opgelet? Nee, naar mijn mening niet. Dat de wetgever de vaststelling wat onder een deelvonnis dient te worden verstaan aan de (reeds bestaande en – volgens de wetgever – zich nog ontwikkelende) rechtspraak wil overlaten,⁵ betekent niet dat op dit punt risico's kunnen worden gelopen. Dus als de rechter omtrent enig

deel van het gevorderde in zijn dictum een einde maakt, dient nog steeds in zoverre van zijn beslissing aanstonds hoger beroep te worden ingesteld, wil die mogelijkheid niet voorgoed worden verspeeld.⁶

Tot slot zou ik willen verdedigen dat ook onder het huidige (nieuwe) recht met een deelvonnis de beperking van art. 337 lid 2 Rv wordt doorbroken, met andere woorden dat dan ook uit doelmatigheidsoverwegingen tussentijds beroep tegen het interlocoire gedeelte kan worden ingesteld.⁷ ■

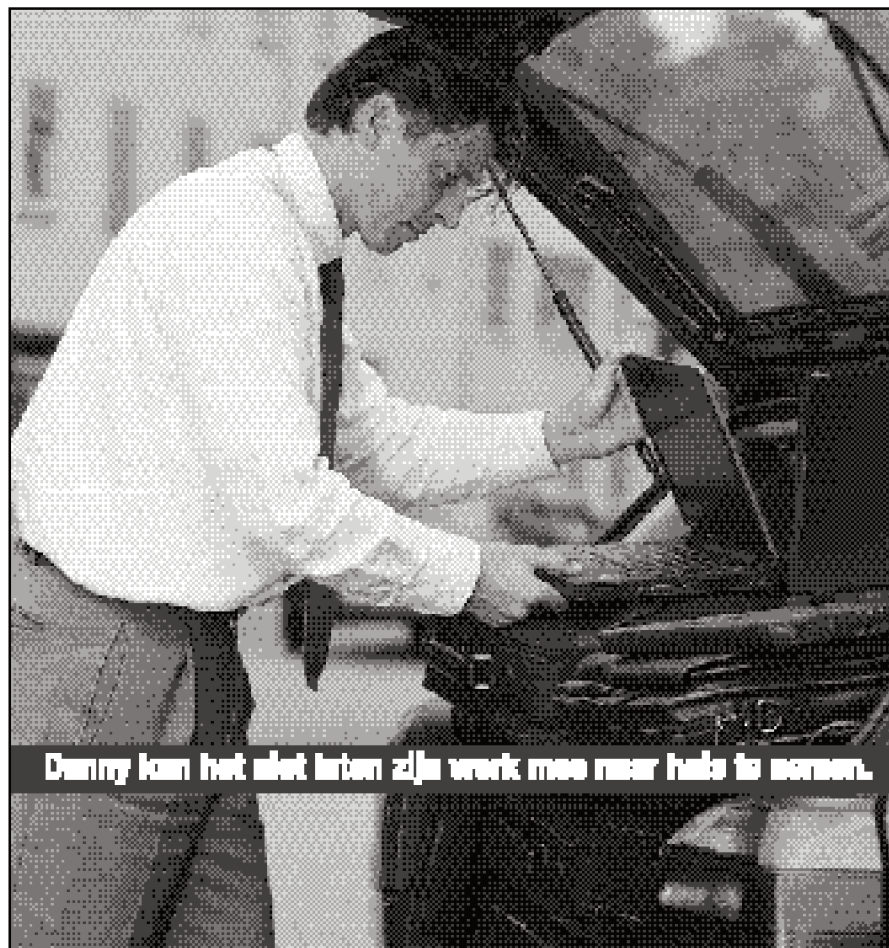
Noten

- 1 Zie reeds HR 12 maart 1931, *NJ* 1931, p. 872; vgl. voorts H.W. Wiersma, *Tussenoordelen en eindbeslissingen*, diss. UvA, Amsterdam 1998, nr. 137, p. 186-187.
- 2 TK 1999-2000, 26 855, nr. 3, p. 164.
- 3 Zie haar rapport van 25 juni 1996, p. 31.
- 4 EK 2001-2002, 26 855, nr. 16, p. 43-44.
- 5 TK 1999-2000, 26 855, nr. 3, p. 136 en nr. 5, p. 73.
- 6 In gelijke zin: *Losbladige Burgerlijke Rechtsvordering* (K.E. Mollema), aantek. 3 op art. 337 (nieuw) en H.J. Snijders/M. Ynzonides/G.J. Meijer, *Nederlands burgerlijk procesrecht* (derde druk), Deventer 2002, nr. 256, p. 239, waar zij abusievelijk echter nog van een uitsluitingsbevoegdheid van de rechter uitgaan. Onduidelijk is A. Hammerstein in *T&C Rv* (2002), aantek. 3.b) op art. 337 (nieuw), p. 503.
- 7 Vgl. voor het oude recht HR 7 december 1990, *NJ* 1992, 85 (HJS), rov. 3.4-3.5 en HR 13 januari 1995, *NJ* 1995, 482, rov. 3.

'Correcties, aanvullingen & stommititeiten' (M. v. Amerongen, † 2002)

In de aflevering van de rubriek Hoe zat het ook alweer met... in nr. 2002-9 ontbreekt de vindplaats van het centraal gestelde arrest van de Hoge Raad uit 1974. Dat moet zijn HR 1 maart 1974, *NJ* 1975, 6 (WLH).

(advertentie)

Country team trakt niet louter zijn werk mee naar fraude te worden.

**Fraude. Het is overal. Neem ook Denny. Een uitbouw-
dienst type. Conventieel in hart en nieren. Hoewel de
toevanende voortzetbaarheid het verweerd
door rijk die hij afschiet van late af persoonlijk
bedrijven gewekt is hij de verkoop van 'zijn' laptop.**

**Fraude? Schalke & Partners zoekt de oorzaken van
loven. Of helpt u het voorkomen. Gewelge zaken
als verzoeken van in- of andere dienst, opbrengst,
bedrijfsplanning, productieverbod, bedrijfs,
afrekening, dubbele schadelijke en onrechtmatig
zakenverzoeken. Ook u kunt er zwaar mee te maken
krijgen. Maar ook voor overleg en security-
audit is het goed het zaken voor het oorzaken te
nemen. Schalke & Partners. (Baanet. Doortastend.
Door de wet gewent.**

Schalke & Partners bv

kenn voor fraudebestrijding en -preventie

NIET DE NEUS OP DE FEITEN

schalke@schalke.nl T 078 622 11 44 www.schalke.com